

TIDIG DIALOG OM HABO CENTRUM

“Trivsamt och mysigt med den gamla bebyggelsen som finns kvar av stations-samhället.”

Citat från webbenkät

INNEHÅLL

Metod tidig dialog.....	2
WEBBENKÄT	3
Kvaliteter i centrum	5
Utvecklingspotential i centrum.....	10
Habo centrums identitet	15
ÖPPET HUS	16
Möjligheter med utveckling.....	17
Farhågor inför utveckling.....	18
Referensbilder	20
VISIONSWORKSHOP	23
Metod visionsdialog.....	24
Beskrivning av scenario "Bilgata genom centrum"	25
Beskrivning av scenario "Gågata genom centrum".....	28
Deltagarnas scenarier för framtida Habo centrum.....	30
Summering av visionsworkshop	37

MEDVERKANDE HABO KOMMUN

Mari Opdal

Linda Tubbin

Linnéa Udéhn

Johanna Schönberg

Svante Modén

Monika Raske

MEDVERKANDE SPACESCAPE

Malin Dahlhielm (uppdragsansvarig)

Karin Lundgren

Moa Rydell

METOD TIDIG DIALOG

För att nå som många som möjligt under den tidiga dialogen har flera olika metoder använts för att samla in så mycket lokal kunskap som möjligt.

WEBBENKÄT

Webbenkäten var öppen mellan 7 september - 6 oktober och riktades brett till alla boende eller verksamheter i Habo centrum. I enkäten fick de svarande möjlighet att beskriva vad är bra och vad som kan bli bättre. De svarande kunde även beskriva Habos identitet och hur de vill att centrum utvecklas i framtiden.

ÖPPET HUS

Det öppna huset hölls på biblioteket i centrum den 17 september mellan kl 14.30-19.00 och var ett tillfälle att uppmärksamma starten för planprogrammet och för att synliggöra processen i ett tidigt skede, samtidigt som synpunkter samlades in.

Webbenkäten låg uppe mellan 7 september - oktober. Totalt inkom 511 svar om både kvaliteter och förbättringsåtgärder i Habo centrum.

WEBBENKÄT

WEBBENKÄT

Webbenkäten låg uppe mellan 7 september och 6 oktober hösten 2019. Totalt inkom 511 svar.

Enkätens frågor fokuserade på vad som är bra med Habo centrum idag, och vad som kan förbättras. Till höger syns de olika svarsalternativ som gick att använda för att besvara frågorna.

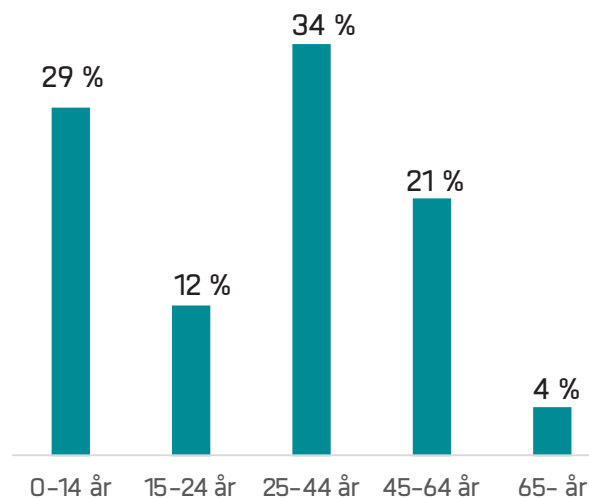
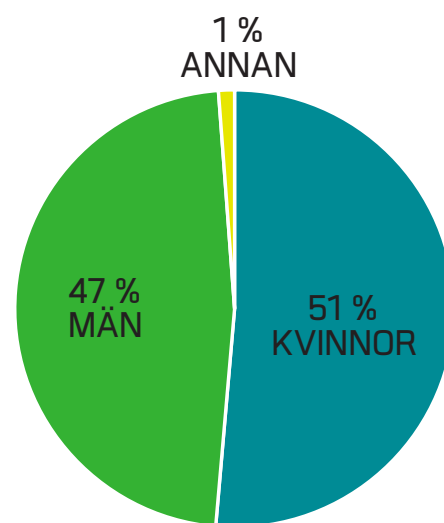
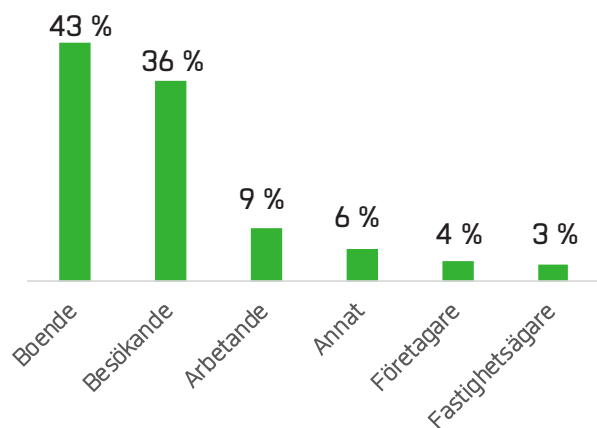
De svarande ombads också beskriva Habo centrums identitet med tre ord.

VILKA SVARADE?

Bland de svarande var det en relativt jämn könsfördelning, med 51 % kvinnor, 47 % män och 1 % som angav det tredje alternativet.

Den åldersgrupp som svarade i högst utsträckning var de mellan 25–44 år. De följdes av åldersgruppen 0–14 år, vilket är ett resultat av att kommunen bad skolpersonalen om hjälp för att engagera skolelever.

Störst andel av de svarande var antingen boende i Habo eller besökare i centrum. Få svarande representerade företagare och fastighetsägare.

ENKÄTENS UTFORMNING

Vad gillar du med centrum idag?

- Tryggt
- Bra boendemiljö
- Torget
- Grönskan
- Rolig plats för barn
- Lugn och ro
- Kultur
- Föreningsliv
- Butiker och service
- Restauranger och kaféer
- Bra plats att träffa vänner
- Folkliv
- Lätt att ta sig hit gående och cyklande
- Lätt att ta sig hit med bil
- Trafiksäkert
- Parkeringsmöjligheter

Vad borde förbättras i centrum?

- Tryggare
- Mer bostäder
- Mer grönska
- Bättre plats för barn
- Mer lugn och ro
- Mer kontor och arbetsplatser
- Mer butiker och service
- Mer restauranger och kaféer
- Bättre plats för kulturliv
- Mer folkliv
- Möjligheter till övernattnig
- Bättre plats att träffa vänner
- Enklare att gå och cykla till centrum
- Enklare att ta bilen till centrum
- Trafiksäkrare
- Mer parkeringsplatser
- Bättre kollektivtrafik

Beskriv Habo centrum med tre ord

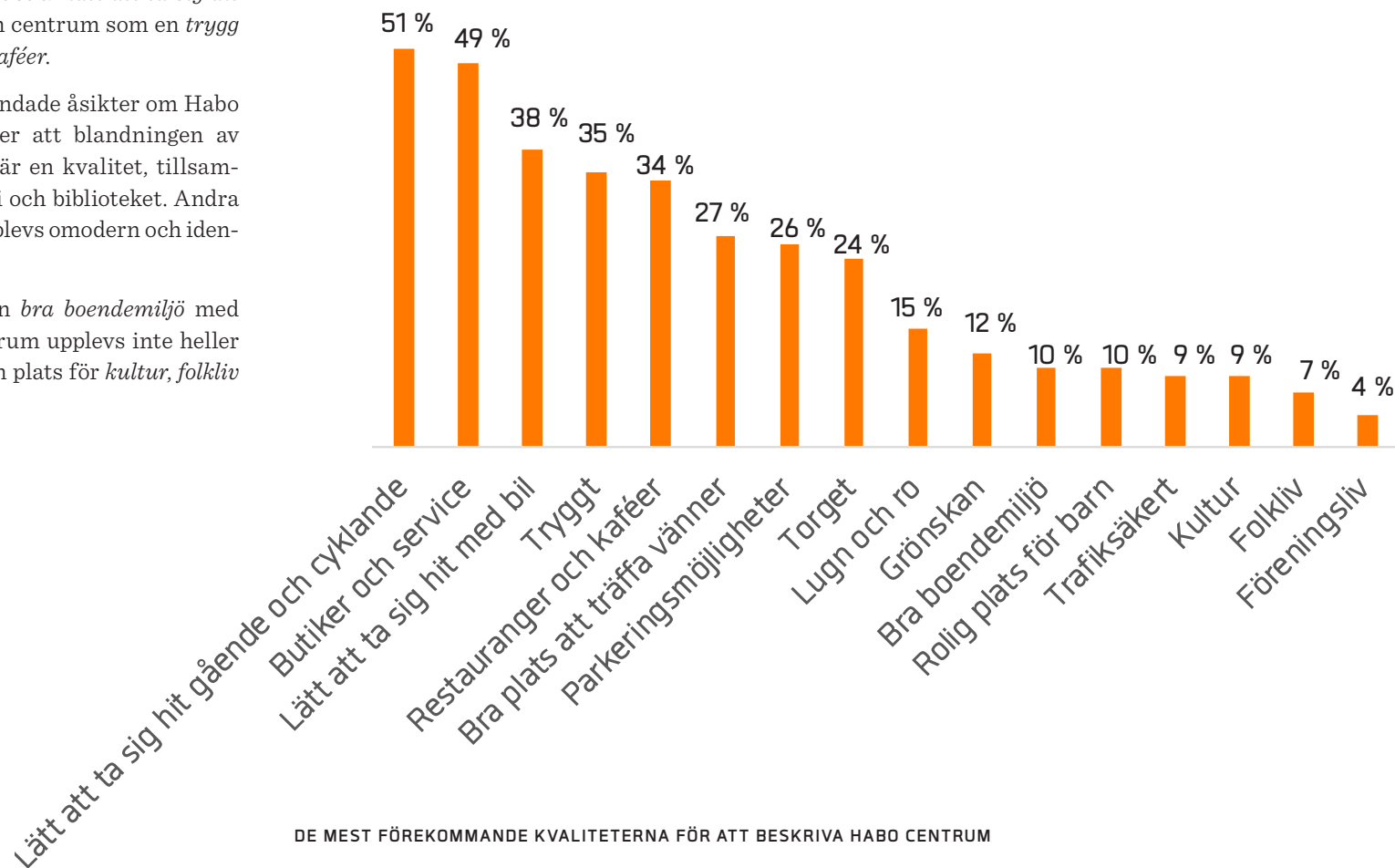
Fritextsvar

KVALITETER I CENTRUM

De kvaliteter som flest använde för att beskriva Habo centrum var att det är *lätt att ta sig till centrum som gående och cyklist*, detta följdes av tillgången till *butiker och service* samt att det är *lätt att ta sig dit med bil*. Många beskrev även centrum som en *trygg plats med restauranger och kaféer*.

I fritextsvaren framkom blandade åsikter om Habo centrum idag. Många tycker att blandningen av gammal och ny bebyggelse är en kvalitet, tillsammans med Landhs konditori och biblioteket. Andra beskrev ett centrum som upplevs omodern och identitetslöst med få kvaliteter.

Få beskrev centrum som en *bra boendemiljö med roliga platser för barn*. Centrum upplevs inte heller som *trafiksäkert* eller som en plats för *kultur, folkliv och föreningsliv*.

“Viktigt att bevara äldre byggnader eller bygga nytt i äldre stil för att skapa en mysig miljö”

ÄLDRE BEBYGGELSE GER KARKTÄR

“Trivsamt och mysigt med den gamla bebyggelsen som finns kvar av stationssamhället”

“Fiket!”

LANDHS KONDITORI I CENTRUM ÄR POPULÄRT

Här redovisas vilka kvaliteter som olika åldersgrupper använde för att beskriva Habo centrum. Gemensamt för samtliga grupper var att de uppskattar hur lätt det är att ta sig till centrum som gående och cyklande.

0-14 ÅR

66%

1. BRA PLATS ATT TRÄFFA VÄNNER

55%

2. LÄTT ATT TA SIG HIT GÅENDE OCH CYKLANDE

41%

3. RESTAURANGER OCH KAFÉER

15-24 ÅR

55%

1. LÄTT ATT TA SIG HIT GÅENDE OCH CYKLANDE

50%

2. RESTAURANGER OCH KAFÉER

37%

3. LÄTT ATT TA SIG HIT MED BIL

25-44 ÅR

63%

1. BUTIKER OCH SERVICE

51%

2. LÄTT ATT TA SIG HIT GÅENDE OCH CYKLANDE

37%

3. TRYGGT

37%

4. LÄTT ATT TA SIG HIT MED BIL

45-64 ÅR

60%

1. BUTIKER OCH SERVICE

45%

2. LÄTT ATT TA SIG HIT GÅENDE OCH CYKLANDE

39%

3. LÄTT ATT TA SIG HIT MED BIL

39%

4. PARKERINGSMÖJLIGHET

65- ÅR

58%

1. BUTIKER OCH SERVICE

47%

2. TORGET

32%

3. LÄTT ATT TA SIG HIT GÅENDE OCH CYKLANDE

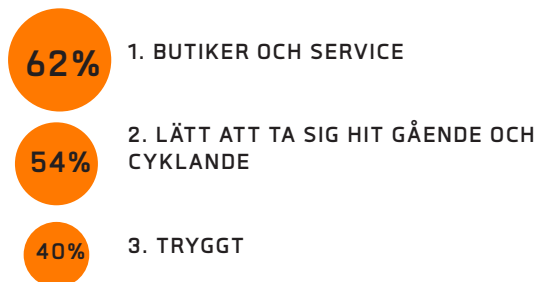
32%

4. PARKERINGSMÖJLIGHETER

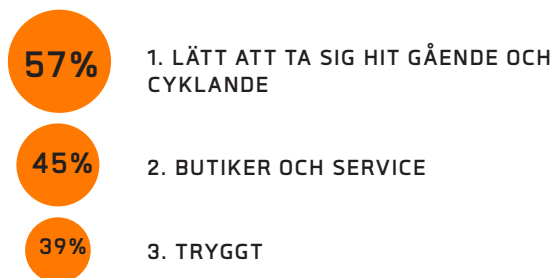
Här redovisas de kvaliteter som olika representanter använde för att beskriva Habo centrum. Samtliga grupper värderar *butiker och service* i hög utsträckning.

Utöver företagare, ansåg alla grupper också att en viktig kvalitet är att det är *lätt att ta sig till centrum gående och cyklande*.

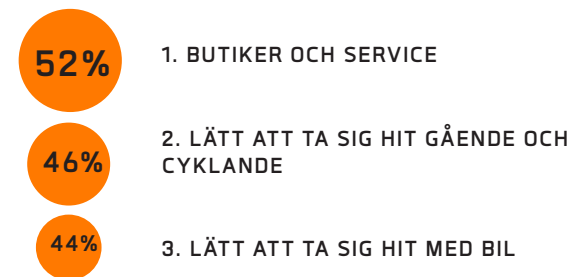
ARBETANDE

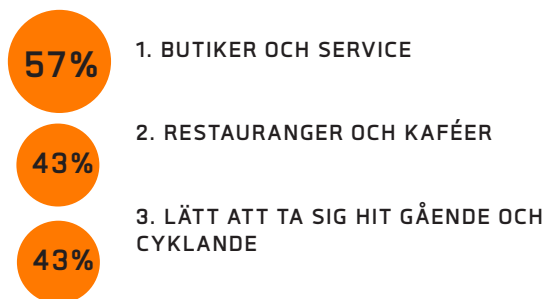
BOENDE

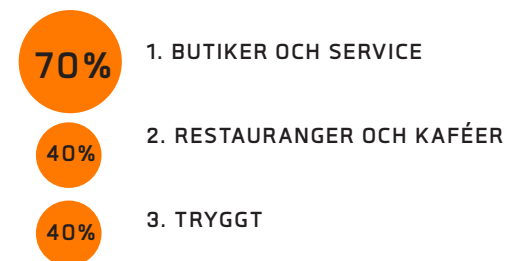
BESÖKANDE

FASTIGHETSÄGARE

FÖRETAGARE

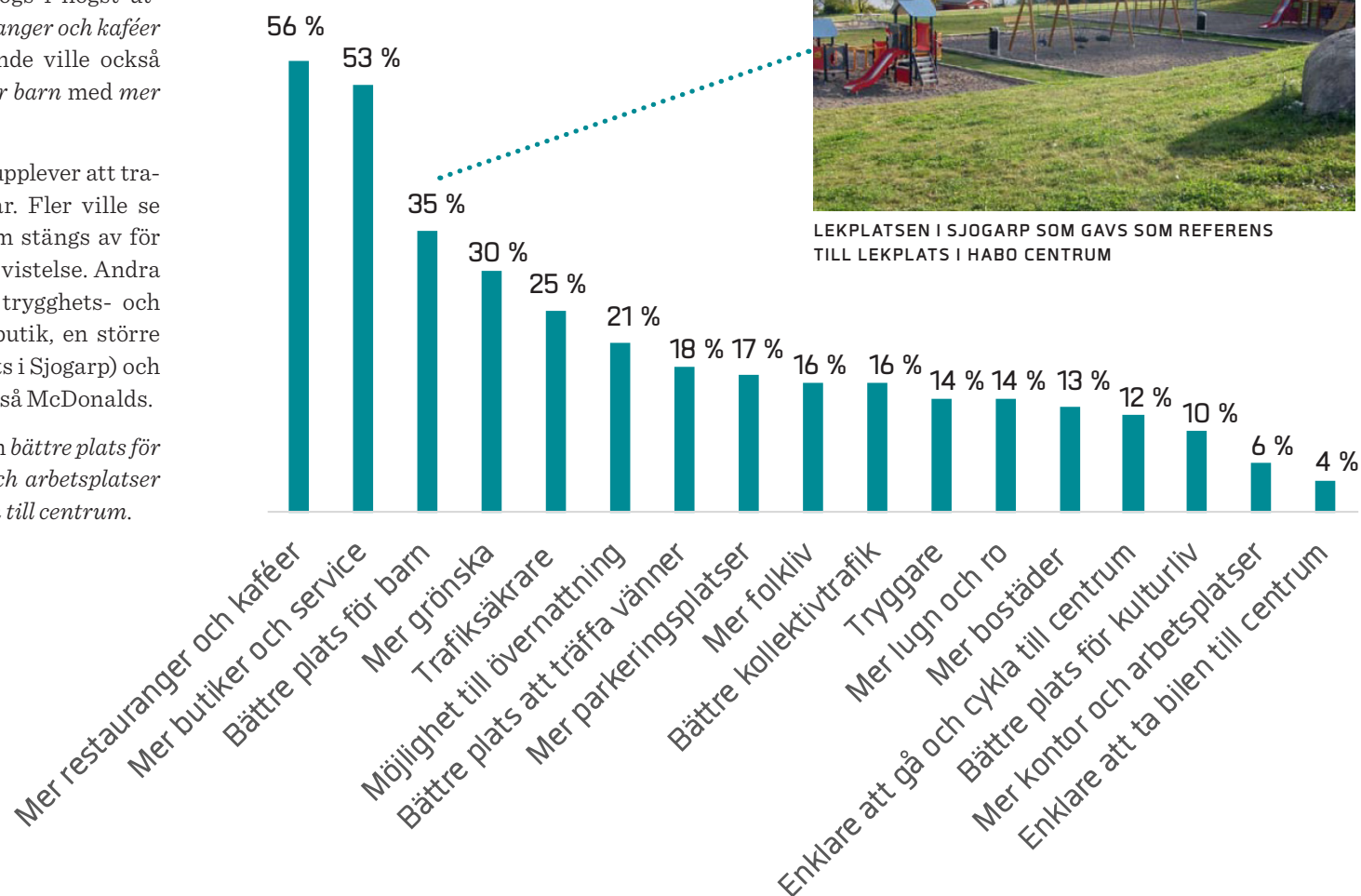

UTVECKLINGSPOTENTIAL I CENTRUM

De förbättringsåtgärder som föreslogs i högst utsträckning var *ökat utbud av restauranger och kaféer* samt *butiker och service*. De svarande ville också se att centrum blir en *bättre plats för barn* med *mer grönska* och *ökad trafiksäkerhet*.

I fritextsvaren framkom att många upplever att trafiksituationen i centrum är ohållbar. Fler ville se att Jönköpingsvägen genom centrum stängs av för bilar och blir en renodlad gågata för vistelse. Andra förslag var ett parkeringshus, nya trygghets- och äldreboenden, en större livsmedelsbutik, en större lekplats för barn (referens till lekplats i Sjogarp) och ett apotek. Skoleleverna önskade också McDonalds.

Få såg behov av att centrum ska bli en *bättre plats för kulturliv*, ett *ökat utbud av kontor och arbetsplatser* eller att det ska bli *enklare att ta bilen till centrum*.

DE MEST FÖREKOMMANDE FÖRSLAGEN PÅ FÖRBÄTTRINGSÅTGÄRDER I HABO CENTRUM

"Parkeringarna utmed vägen genom centrum är problematiska och en trafikfara. Stäng av huvudgatan förbi torget för bilar"

"Mindre trafik så nära butiker och uteserveringar"

"Vägen genom centrum borde göras om till gågata. Flytta bilar/ bussar till vägen vid ICA-parkeringen"

"Stäng av delar av området för all trafik"

GÅGATA LÄNGS JÖNKÖPINGSVÄGEN FÖRESLÅS

“Bygg gärna bostäder och äldreboende, men inte högre bebyggelse än nuvarande (bibliotekshuset)”

“McDonalds!!”

“Mer roliga saker för barn”

“Parkeringshus vid gymmet eller utanför ICA”

“Större livsmedelsbutik”

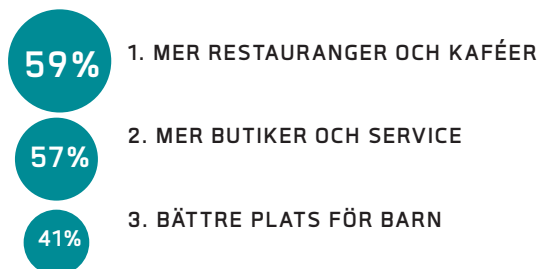
“En stor lekplats centralt, liknande Sjögårps. Gärna en naturlekplats, variation behövs”

“Apotek behövs”

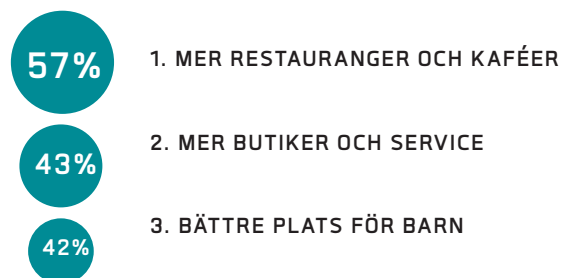
ÄLDREBOENDE, UTÖKAD SERVICE OCH EN STOR LEKPLATS EFTERFRÅGAS I CENTRUM

Här redovisas vilka förbättringsåtgärder som olika åldersgrupper använde för att beskriva Habo centrum. Gemensamt för samtliga grupper var att de vill se *mer butiker och service*. Majoriteten av grupperna (bortsett från 65- år) ville också främst se *mer restauranger och kaféer*.

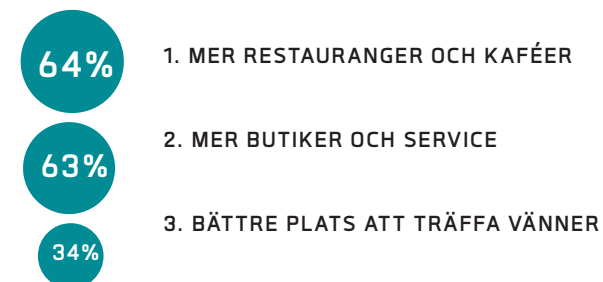
25-44 ÅR

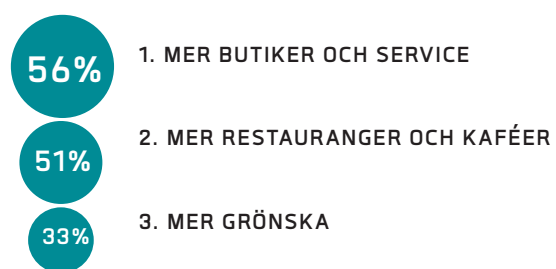
0-14 ÅR

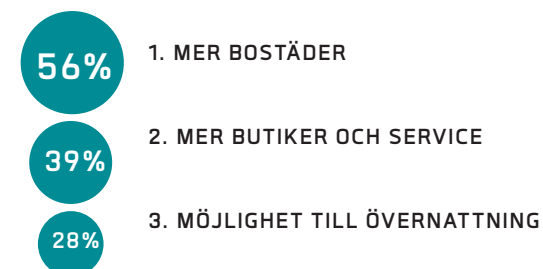
15-24 ÅR

45-64 ÅR

65- ÅR

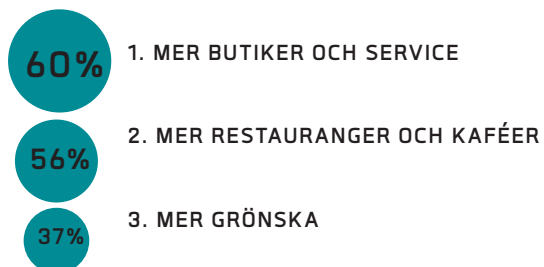

Här redovisas de förbättringsåtgärder som de svarande föreslog, fördelat på olika representanter för Habo centrum.

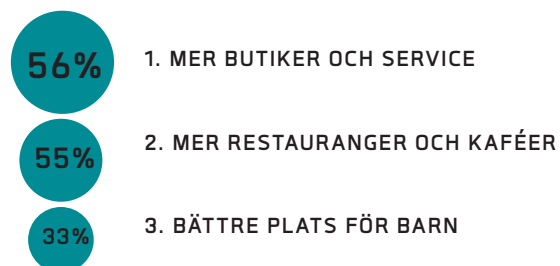
Samtliga grupper ville se *mer butiker och service, mer restauranger och kaféer.*

Boende och besökare ville se att centrum blir en *bättre plats för barn.* Arbetande ville se *mer grönska* och fastighetsägare *mer bostäder* och *möjlighet till övernattnig.* Företagarna i Habo centrum ville se *mer parkeringsplatser.*

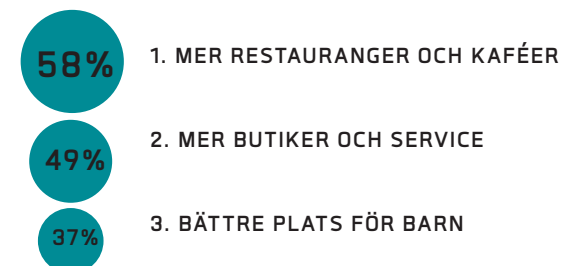
ARBETANDE

BOENDE

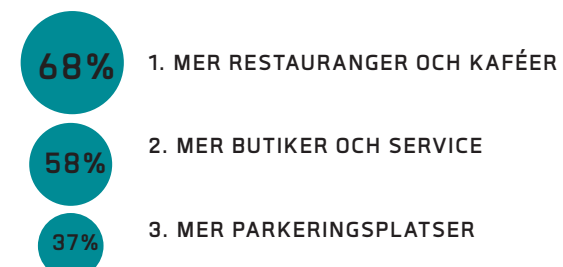
BESÖKANDE

FASTIGHETSÄGARE

FÖRETAGARE

HABO CENTRUMS IDENTITET

I webbenkäten fick de svarande en fråga om de ville beskriva Habo centrum identitet med tre ord. Till höger syns en redovisning av hur de mest använda orden skilde sig åt mellan olika åldersgrupper.

Mellan de olika åldersgruppernas beskrivningar fanns många gemensamma nämnare. Bland annat att de flesta beskrev Habo centrum med positivt klingande ord som *mysigt*, *nära*, *småstad*, *lugnt* och *trevligt*. Men även med ord som *trafik*, *trångt*, *litet* och *parkering*.

0-14 ÅR

15-24 ÅR

25-44 ÅR

45-64 ÅR

65- ÅR

Nyheter

FRAMTIDA KARAKTÄR OCH IDENTITET
Platser

FRAMTIDA KARAKTÄR OCH IDENTITET
Gator

Det öppna huset hölls på biblioteket i Habo centrum under en vardagseftermiddag i september. Totalt deltog ungefär 105 besökare. En majoritet av besökarna var boende och verksamma i Habo och ett fåtal var även fastighetsägare, företagare och lokala politiker. På plats fanns information om planprogrammet och processen, samt möjligheter att tycka till om framtida karaktär och framföra synpunkter.

- Tisdagen den 17 september, kl 14.30-19.00

ÖPPET HUS

FARHÅGOR INFÖR UTVECKLING

Nedan presenteras de farhågor som förekom i högst utsträckning, när besökarna pratade om en utveckling av centrum.

FLER GAMLA HUS FÖRSVINNAR I CENTRUM

Flera uttryckte en oro för att mer gammal bebyggelse ska försvinna från centrum. Befintlig blandning mellan äldre och nyare bebyggelse anses bidra till Habos identitet och karaktär. Om en ny, storskalig, bebyggelse ersätter gammal finns risken att kommunen bygger bort Habos identitet och att centrum sen kommer att se mer generiskt ut.

ETT UTARMAT OCH DÖTT CENTRUM

Andra var oroliga för att låg bebyggelse inte ska tillmötesgå de utmaningar som kommunen står inför för att möta en växande befolkning och ett centrum som har svårt att överleva.

Majoriteten av besökarna uttryckte en oro för att Kärnekulla och ny extern handel kommer att utarma centrum och att funktioner kommer att börja flytta dit istället för att stanna kvar i centrum.

Deltagarna på det öppna huset hade delade åsikter om de stora ytor som upptas av parkeringsytor idag. Vissa uttrycker en oro för att kommunen kommer att ta bort parkeringsplatser och på så sätt påverka handeln negativt. Andra menade att parkeringsplatserna skulle kunna användas till något som skapar mer liv och rörelse i centrum.

DELTAGARNA UTTRYCKTE ORO FÖR ETT UTARMAT CENTRUM

Flera deltagare på det öppna huset uttryckte en oro för att Habo centrum kommer att utarmas på handel och service. Speciellt med den planerade utvecklingen av Kärnekulla som kommer att erbjuda en större livsmedelsbutik och god tillgång på markparkering.

NÄRHET, TRYGGHET OCH BLANDAD BEBYGGELSE

De ord som användes mest för att beskriva identiteten i Habo centrum var *närhet*, *trygghet* och *blandad bebyggelse*. Andra värdeord som användes mer frekvent var *centrumkvaliteter*, *naturnära*, *småstadscharm*, *mysigt* och *lugnt*.

EXEMPEL PÅ DEN BLANDADE BEBYGGELSEN I CENTRUM

REFERENSBILDER

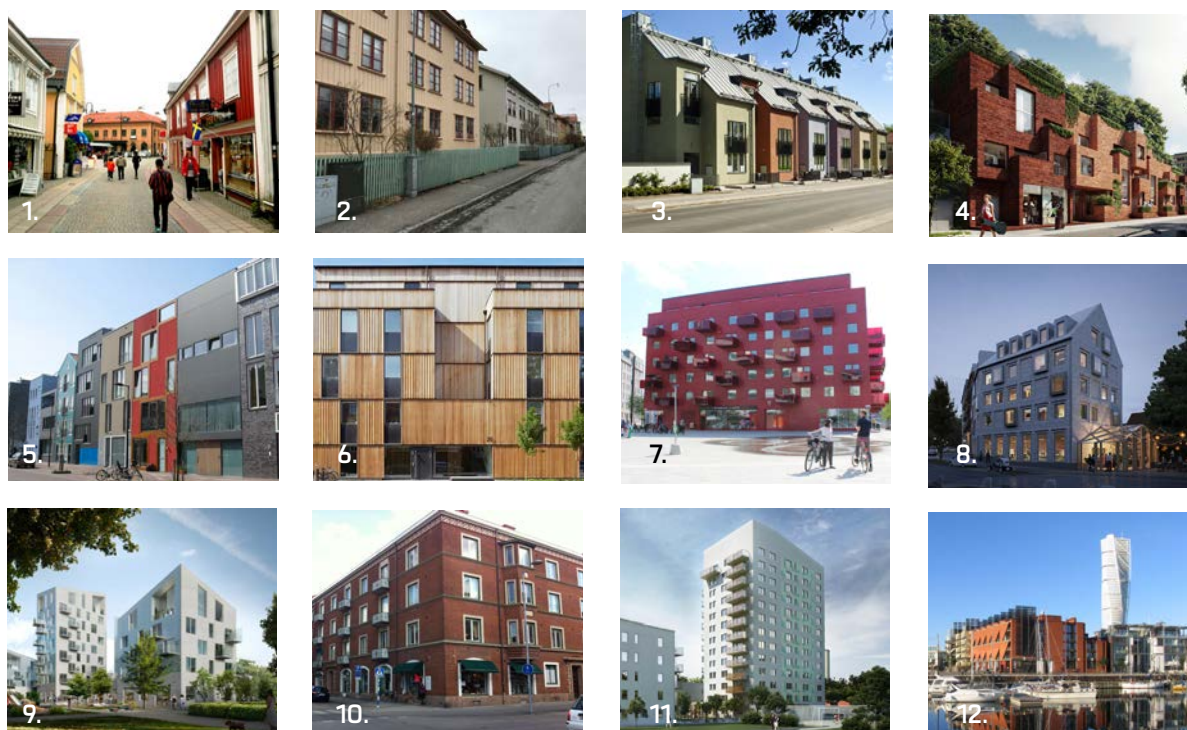
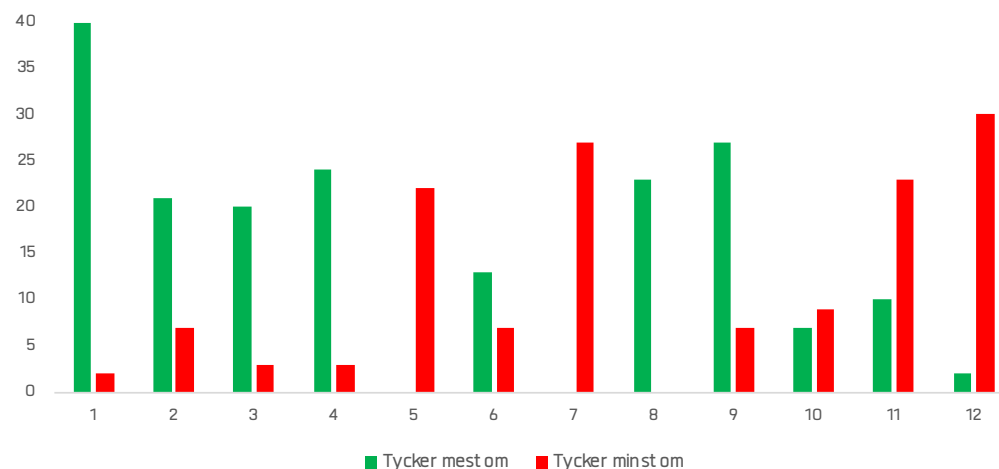
Nedan visas en sammanställning av åsikterna om de referensbilder som var tillgängliga på det öppna huset i september. Besökarna fick sätta tre gröna pluppar på de tre alternativ som de föredrog och tre röda pluppar på de alternativ som de tyckte minst om under 3 olika teman: bebyggelse, platser och gator.

BEBYGGELSE

Av de referensbilder som visades av bebyggelse var flest positiva till exemplet från Norrtälje stadskärna, som visade en småskalig träbebyggelse (1). Detta följdes av referensen från ett planerat projekt i Ekeby i Uppsala (9), som visar uppdelade huskroppar som hänger samman med en gemensam sockelvåning där lokaler i bottenvåningen inryms. På tredje plats kom det planerade projektet på Hornbruksgatan i Stockholm som visar 2-3 våningsbebyggelse i en modern tappning.

Motiveringarna bakom de mest populära referensbilderna grundades främst i resonemang kring skala, våningshöjd och vad som passar in i Habos karaktär. Samtidigt efterfrågade många lägenheter, för att öka variationen i bostadsutbudet och tillför bland annat trygghetsboende.

Bild 5, 7, 11 och 12 mötte störst motstånd bland besökarna, med argumentet att våningsantalet var för många eller att arkitekturen inte var anpassad till karaktären i Habo. Överlag fanns en oro för att bebyggelsen ska förstöra snarare än tillföra kvaliteter och värde till centrum.

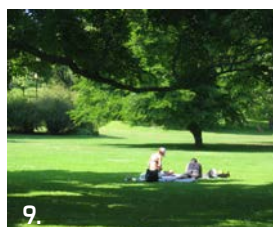
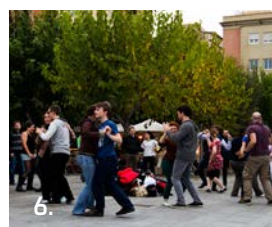
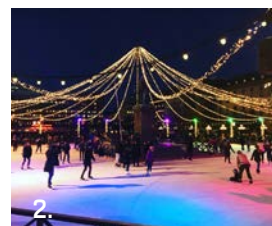
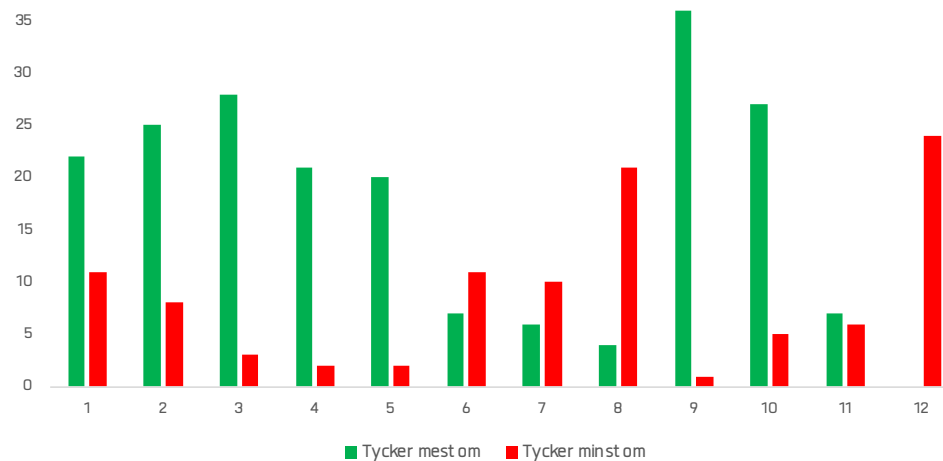

PLATSER

I Habo centrum finns en uttalad brist på parkmiljöer och lekplatser för äldre barn. Många av besökarna på det öppna huset vill också se ett mer levande torg där torghandel tillåts och där uteserveringar kan få ta mer plats.

Detta återspeglas i reaktionerna på referensbilderna där parkmiljön (9) fick mest positiv respons. Detta följdes av bilden som visar torghandel (10) och anlagd lekplats för olika åldrar (3). Skridskobanan (2) var speciellt omtyckt bland ungdomar och småbarnsföräldrar.

Sämst respons fick referensbilderna som visade odling (8) och utomhusgym (12).

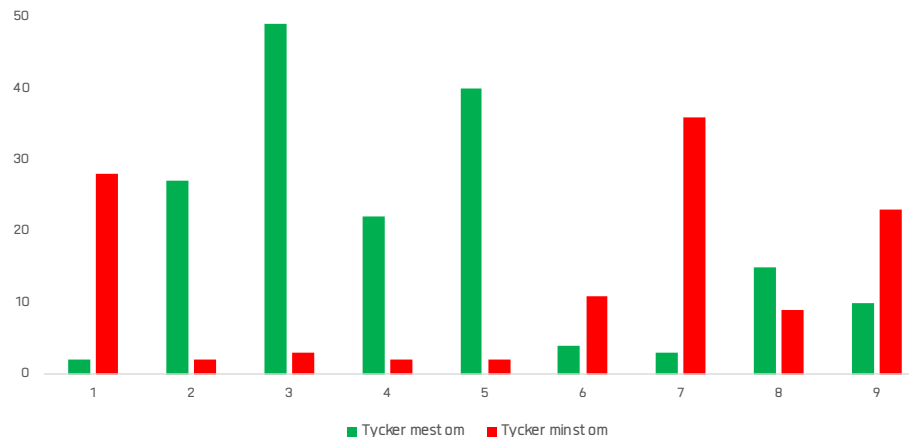
GATOR

Referensbilderna över olika typer av gator visade olika gatutyper som kan vara aktuella i olika delar av Habo centrum.

Bäst respons fick bilden som visar en gågata på Borg-holm (3) och det visade sig att många också förknip-pade bilden med aktiv gata med ett levande centrum och shopping. Även bilderna 2 och 4, som visar olika utformningar på gågator, fick positiv feedback och många såg möjligheter med att uteserveringar längs Jönköpingsvägen skulle kunna få mer utrymme att växa, utan att för den delen ta upp hela trottoaren.

Bild 5 som visar en så kallad "sommargata" i Stock-holm är ett exempel på hur temporära lösningar kan användas för att omvandla känslan och an-vändningen av en gata. I exemplet har sittplatser, blomkrukor och uteserveringar tillåtits flytta ut i körfälten. Många av deltagarna på det öppna huset såg detta som en möjlig lösning för Jönköpingsvägen genom centrum. Om gatan inte går att göra om till en gågata, kan den åtminstone få en ändrad karaktär sommartid.

Bild 1, 7 och 9 fick negativ respons. Dessa visar dels en lokalgata i Köpenhamn där barnlek kan äga rum ute på gatan, till följd av den begränsade biltrafiken. De övriga två visade mer storskaliga gaturum med kantstensparkering.

VISIONSWORKSHOP

METOD VISIONSDIALOG

WORKSHOP

Efter att den tidiga dialogen sammanställts genomfördes en visionsworkshop på träffpunkten i Habo centrum för att diskutera möjligheter och farhågor utifrån två sammanställda framtidsscenarioer för utbyggnad av planprogramområdet. Deltagarna bestod av boende i tätorten, verksamma och representanter från föreningslivet. Totalt deltog 26 personer exklusive sex politiker och sex tjänstepersoner.

Workshoptillfället inleddes med att politiker och tjänstepersoner berättade om det politiska uppdraget och kommunens behov av en samlas vision för centrum. Sedan följde en presentation av resultatet från den tidiga dialogen och framtagna framtidsscenarioer.

Med denna inledning som grund fick deltagarna kring varje bord (blandning av boende, företagare och föreningsrepresentanter) diskutera framtidsscenarioerna utifrån både möjligheter och farhågor. I nästa skede fick de själva komma överens om ett framtidsscenario med hjälp av byggklossar och anteckningar, som sedan presenterades för övriga grupper.

DIALOGBASERADE FRAMTIDSSCENARIER

För att undersöka spannet av utbyggnadspotential och möjligheter att samtidigt utveckla stadsmiljön i Habo centrum sammanställdes två olika framtidsscenarioer. Båda scenarioerna utgick från utvecklingsmöjligheter där det fanns en bred konsensus från i tidig dialog.

Framtidsscenarioerna tog sin utgångspunkt i den delade uppfattningen om hur tillgängligheten för bilen

ska prioriteras och tillåtas påverka andra kvaliteter och värden i centrum. Med det som bakgrund togs framtidsscenarioerna "Bilgata genom centrum" och "Gågata genom centrum" fram.

Scenario "Bilgata genom centrum" baseras på ett fokus på bibehållen och ökad tillgänglighet med bil. Bevarade och delvis utökade ytor för markparkering innebär mindre byggbar mark, vilket i sin tur ger färre nya bostäder i centrum. Få nya bostäder i centrum ger ett lägre lokalt marknadsunderlag samt även lägre kommunala intäkter för att rusta upp och öka kvaliteten i de offentliga stadsrummen. "Gågata genom centrum" innebär ett ökat fokus på säkerhet och tillgänglighet för gående och cyklister, medan biltillgängligheten prioriteras ner längs med Habos centrala stråk. I detta scenario bebyggs många av dagens markparkeringar vilket ger en mer omfattande utbyggnad av bostäder, vilket i sin tur ger mer resurser till upprustning av stadsmiljön.

BESKRIVNING AV SCENARIO "BILGATA GENOM CENTRUM"

UTGÅNGSPUNKTER FÖR SCENARIOT FRÅN DIALOG, RESEVANEUNDERSÖKNING, HAN- DELSUTREDNING OCH STUDIER KRING LE- VANDE STADSKÄRNOR:

- "Fler butiker och service" och "Mer restauranger och caféer" (ur Tidig dialog Habo, 2019)
- "Fler parkeringar nära handeln" och "Ökad tillgänglighet för bil" (ur Tidig dialog Habo, 2019)
- "Tre av fyra kan inte tänka sig minska sina bilresor" (Resevaneundersökning, Habo kommun/Jönköpings kommun, 2019)
- God tillgänglighet med bil samt stora målpunkter (idrott och skola) gör Kärnekulla till en konkurrerande handelsplats (sammanfattat ur Handelsutredning Habo tätort, 2018)
- Habos styrkor: "God tillgänglighet med bil" (sammanfattat ur Handelsutredning Habo tätort, 2018)
- "Två minuter mellan bilen och butiken är för långt att gå" (ur studie i Levande stadskärnor. Kartläggning av hot och möjligheter, 2015)

MERVÄRDEN UTIFRÅN SCENARI- OTS UTGÅNGSPUNKTER

BOSTÄDER OCH HANDEL

- Mer yta för storskalig handel kompletterar dagens småskaliga butiksutbud
- Visst tillskott av bostäder och boendeformer ger viss ökning av det lokala marknadsunderlaget

PARK OCH STADSMILJÖ

- Ny bebyggelse och nya stråk kopplar tydligt samman Habo centrum med tågstationen och busshållplatsen
- Storskaligare bostadsbebyggelse (5-7 vån) kompletterar Habos befintliga mer småskaliga bebyggelse
- Ny stadspark ger mer grönska i Habo centrum
- Ny mindre mötesplats vid busshållplats/tågstation skapar en entré till Habo centrum

TRAFIK

- Fler parkeringsplatser närmare centrala målpunkter (parkeringsgarage, kantstensparkeringar och markparkeringar) ger närhet med bil till handeln
- Enklare och närmare omstigning mellan buss och tåg
- Utökad pendelparkering ger bättre möjligheter till tågpendling samt kan även nyttjas som infartsparkering till Habo centrum

STRATEGI FÖR HABO CENTRUM

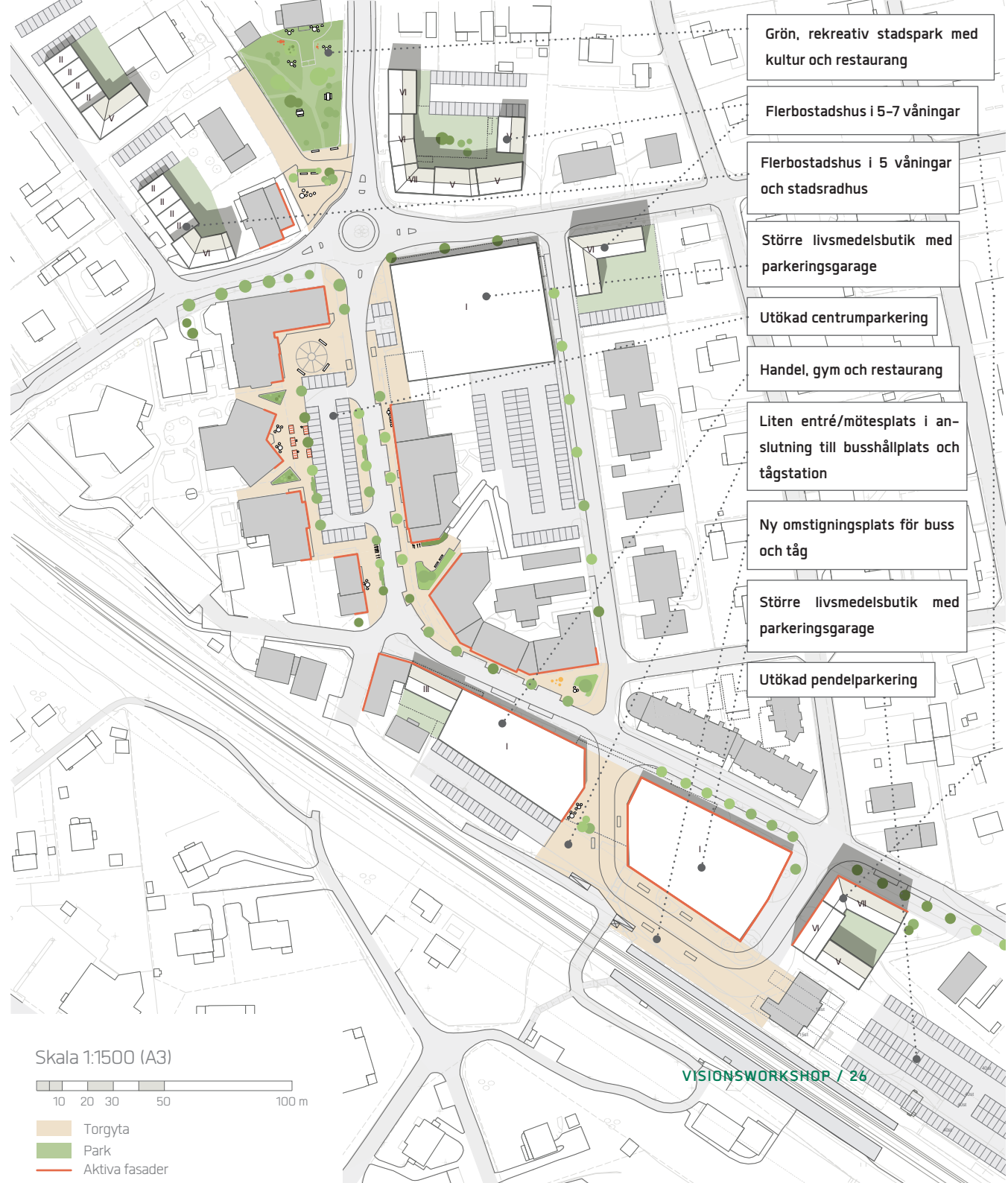
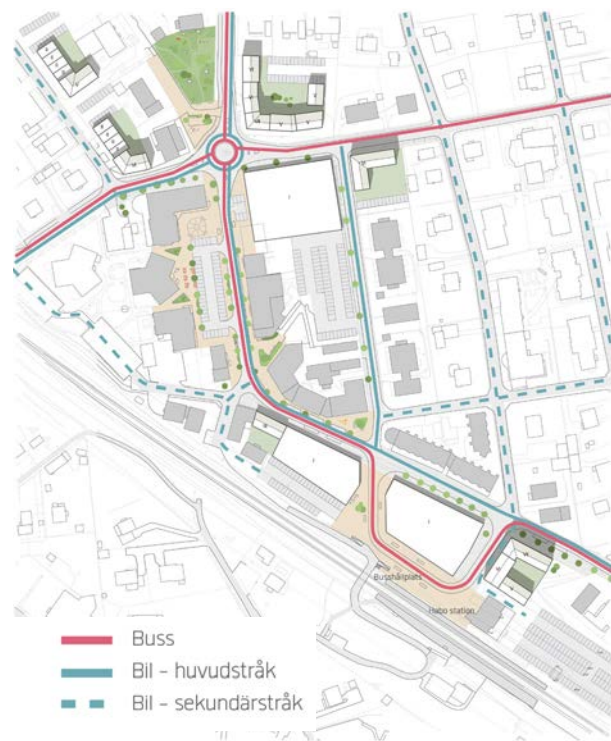
Utökad yta för storskalig handel och livsmedel, fler bostäder samt en förbättrad och effektiv tillgänglighet med bil stärker kundunderlaget och därmed handeln i Habo centrum.

PARKERING

- Nuvarande parkeringstal för ny bebyggelse gäller: 0,8 parkeringsplatser/lägenhet.
- Befintligt antal markparkeringar i centrum
- Större handelsetableringar inrymmer parkering i garage alternativt platser på tak
- Ökat antal pendelparkeringar

BYGGNADSYTA

- + 160 nya bostäder
- + 7800 m² handelsyta

"BILGATA GENOM CENTRUM"

Utökad yta för storskalig handel och livsmedel, fler bostäder samt en förbättrad och effektiv tillgänglighet med bil stärker kundunderlaget och därmed handeln i Habo centrum.

MÖJLIGHETER

Gruppernas identifierade möjligheter med en utveckling i linje med "Bilgata genom centrum" handlade främst om den bevarade tillgängligheten med bil och fortsatt god tillgång till markparkeringar i anslutning till handel, stationen och livsmedelsbutiker.

FARHÅGOR

Precis som möjligheterna handlade om det positiva som bilens tillgänglighet för med sig, så handlade farhågorna om vilka problem det skapar. Problemen med trafiksäkerheten längs Jönköpingsvägen kvarstår och bibehållen eller ökad biltrafik påverkar centrum negativt med buller och försämrad luftkvalitet.

När de två scenarierna ställs mot varandra blev det också tydligt vilka alternativ som finns för dagens ytor för bilen och parkering. Nya gemensamhetsytor i centrum uteblir, och det finns färre ytor för att skapa nya bostäder och lokaler för serviceändamål.

Scenariot försöker snarare konkurrera än komplettera utvecklingen som sker parallellt i Kärnekulla och det uttrycktes farhågor kring att centrum inte utformas som en plats som uppmanar till vistelse och aktivitet.

Möjligheter

- Tillgänglighet med bil bibehålls (viktigt för äldre) (2 grupper)
- Goda möjligheter för utveckling
- Främjar handel (livsmedel)
- Mer liv och rörelse
- Nya områden växer upp runt centrum, och då behövs bilen
- Bilarna är nödvändiga men utvecklingen går mot tystare elbilar
- Snabba parkeringar
- Skapa gångfartsområde – bilar får köra i gångfart – måste stanna.
- Bra med park!
- Möjlighet till trygghetsboende på Telegatan
- Positivt med parkering för handeln
- Positivt med större livsmedelsbutik

Farhågor

- Trafikfarligt/säkerhetsproblem (3 grupper)
- Dålig miljö i centrum – buller och avgaser (2 grupper)
- Parkeringsproblem, för få parkeringsplatser (2 grupper)
- Här skapas inte gemensamhetsytor för umgänge (2 grupper)
- Bilen uppehåller ytor från bostadsutveckling
- Att det inte är levande, dvs att man inte stannar kvar i centrum
- Ökad trafik
- Parkeringsplatser lämpar sig inte för handel.
- Svårt att få acceptans på en liten ort för att parkera i p-garage.
- Handlare mycket oroliga!
- Farhåga att handeln flyttar till annan del – Kärnekulla – svårt för äldre som behöver centrum där det ligger idag.
- För få grönytor och aktivitetsytor i centrum idag.
- Det finns inte utrymme för större samlingslokaler – konferenslokal (minst 200 pers)

BESKRIVNING AV SCENARIO "GÅGATA GENOM CENTRUM"

UTGÅNGSPUNKTER FÖR SCENARIOT FRÅN DIALOG, RESEVANEUNDERSÖKNING, HANDELSUTREDNING OCH STUDIER KRING LEVANDENDE STADSKÄRNOR:

- "Fler butiker och service" och "Mer restauranger och caféer" (ur Tidig dialog Habo, 2019)
- "Bilfritt i centrum" och "Mer plats för barn" (ur Tidig dialog Habo, 2019)
- "En av fyra kan tänka sig minska sina bilresor" (Resevaneundersökning, Habo kommun/Jönköpings kommun, 2019)
- Kärnekullas storskaliga utbud kompletterar Habo centrums småskaliga" (sammanfattat ur Handelsutredning Habo tätort, 2018)
- Habos styrkor: "Småskalighet med lokal prägel där flera branscher inom sällanköpsvaror finns representerade" (sammanfattat ur Handelsutredning Habo tätort, 2018)
- "Promenadvänliga stadskärnor är en viktig fråga för handeln" (ur Levande stadskärnor. Kartläggning av hot och möjligheter, 2015)

MERVÄRDEN UTIFRÅN SCENARIOTS UTGÅNGSPUNKTER

BOSTÄDER OCH HANDEL

- Mer yta för både större och mindre verksamheter utökar Habo centrums befintliga butiksutbud
- Fler bostäder och boendeformer ger ökat lokalt marknadsunderlag

PARK OCH STADSMILJÖ

- Ny bebyggelse och nya stråk kopplar tydligt samman Habo centrum med tågstationen och busshållplatsen
- Småskalig bostadsbebyggelse (3-4 (5) vån) bygger vidare på och stärker Habo centrums småstadskarakter
- Ny stadspark, gröna torg och små gröna platser skapar mer grönska och fler mötesplatser i Habo centrum
- Bilfria stadsmiljöer i centrum skapar säkra och bullerfria stadsrum för lek, aktiviteter, vistelse och rekreation
- Ny, stor mötesplats vid busshållplats/tågstation skapar attraktiv entréplats till Habo centrum

TRAFIK

- Fler och bättre cykelbanor till centrum samt många centrala cykelparkeringar skapar god tillgänglighet till Habo centrum
- Effektiv kollektivtrafik ger god tillgänglighet till Habo centrum och tågstationen
- Mobilitets- och servicehub (cykel- och bilpool, cykel- och biltvätt, cykel- och bilmek) ger enkel och effektiv mobilitet till och från centrum
- Enklare och närmare omstigning mellan buss och tåg
- Utökad pendelparkering ger bättre möjligheter till tågpendling samt kan även nyttjas som infartsparkering till Habo centrum

STRATEGI FÖR HABO CENTRUM

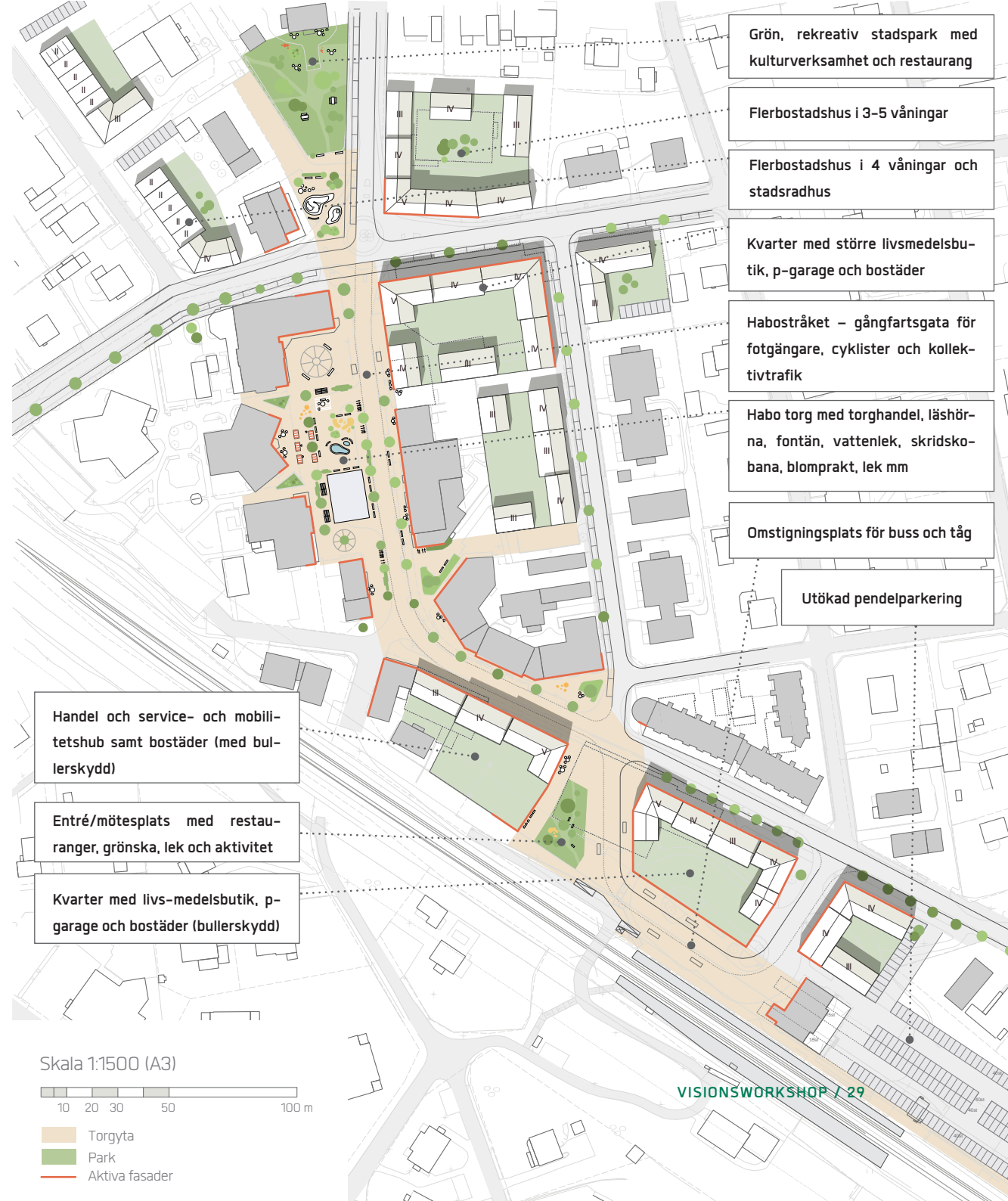
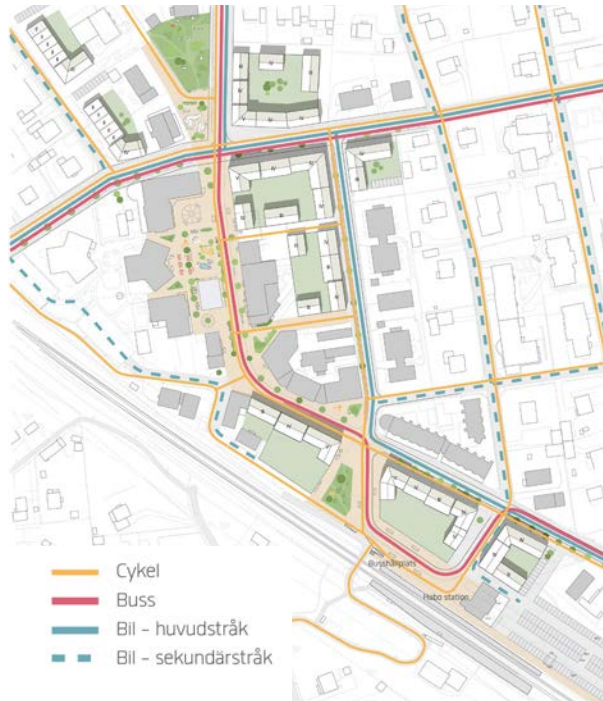
Fler småskaliga verksamhetslokaler, fler bostäder, bilfria stråk och attraktiva mötesplatser, samt flexibla och effektivare kollektivtrafik stärker kundunderlaget och därmed handeln i Habo centrum

PARKERING

- ”Grön resplan” parkeringstal för nya bostäder (20% reduktion av p-tal 0,8p/lägenhet)
- Bostadsparkeringar för kvarter med fler än 15 bostäder löses i överbyggt garage
- Besöksparkering till centrumkvarteren sker via kantstensparkering och i garage. Ökat antal pendelparkeringar
- Cykelparkeringar väl placerade runt om i hela centrum. 600 cykel-p nära tågstationen varav ett 100-tal i cykelgarage. Tillgång till cykelservice

BYGGNADSYTOR

- + 300 nya bostäder
- + 6400 m² handelsyta

Grön, rekreativ stadspark med kulturverksamhet och restaurang

Flerbostadshus i 3-5 våningar

Flerbostadshus i 4 våningar och stadsradhus

Kvarter med större livsmedelsbutik, p-garage och bostäder

Habostråket – gångfartsgata för fotgängare, cyklister och kollektivtrafik

Habo torg med torghandel, läshörna, fontän, vattenlek, skridskobana, blomprakt, lek mm

Omstigningsplats för buss och tåg

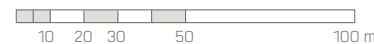
Utökad pendelparkering

Handel och service- och mobilitetshub samt bostäder (med bullerskydd)

Entré/mötesplats med restauranger, grönska, lek och aktivitet

Kvarter med livsmedelsbutik, p-garage och bostäder (bullerskydd)

Skala 1:1500 (A3)

- Torgyta
- Park
- Aktiva fasader

"GÅGATA GENOM CENTRUM"

Fler småskaliga verksamhetslokaler, fler bostäder, bilfria stråk och attraktiva mötesplatser, samt flexibla och effektivare kollektivtrafik stärker kundunderlaget och därmed handeln i Habo centrum

MÖJLIGHETER

Grupperna såg fler möjligheter med scenario "Gågata genom centrum" och de handlade främst om att alternativet skapar fler attraktiva mötesplatser och aktivitetsytor i centrum som i förlängningen främjar människors spontana möten och stärker begreppet "Träffpunkt Habo". Scenariot ansågs på så vis skapa ett mer levande och tryggare centrum med ökad närvaro av människor, dels tack vare att antalet bostäder var fler.

Flera av grupperna såg också möjligheter med ökad trafiksäkerhet med ökad prioritet för gående och cyklister, vilket ansågs vara mer hållbart och "ligga i tiden".

FARHÅGOR

Farhågorna berörde främst att scenariot riskerar att skapa en brist på parkeringsplatser och att det tillsammans med begränsad tillgänglighet för bilen ska påverka handeln negativt, men även framkomligheten för äldre.

Om Jönköpingsvägen stängs av för biltrafik befara de fler grupper att andra gator, ex Hantverkaregatan får en för hög belastning.

Sammantaget presenterades fler möjligheter och färre farhågor med scenario "Gågata" än med scenario "Bilgata".

Möjligheter

- Mötesplats/Fler, attraktiva mötesplatser (3 grupper)
- Främjar människors spontana möten (2 grupper)
- Upplevelsecentrum/Aktivitetsyta på torget (2 grupper)
- Levande centrum
- Främjar handel (detaljhandel)
- Utökning av begreppet träffpunkt Habo
- Ökad trafiksäkerhet
- Skapar fler bostäder
- Ökad tillgänglighet och förbättrad säkerhet för cyklister
- Kopplar ihop centrum med resecentrum (buss-/järnvägscentrum)
- Borttagandet av Falks rondell skapar med yta!
- Bra med park!
- Möjlighet till trygghetsboende på Telegatan.
- Trygghet och närvaro av människor!
- Maximera Malmgatan med bostäder.
- Låt ICA växa mer!
- Möjligheter med gågata
- Hållbart och ligger i tiden
- Möjlighet för större samlingslokaler – konferens (minst 200 pers)

Farhågor

- Handeln drabbas negativt av att tillgängligheten för bilen minskar (3 grupper)
- Trafikkaos/högt tryck på Hantverkaregatan (2 grupper)
- Busstrafiken genom centrum, Kollektivtrafik på gågatan (bussen det stora problemet) (2 grupper)
- Brist på parkeringsplatser
- Leveranser till näringsidkare
- Minskad tillgänglighet med bil
- Svårt med lösning av korsning Hantverkaregatan – Jönköpingsvägen.
- Blå torgets parkering, försvinner till tjänsteföretag.
- De mötesplatser som skapas kommer ej nyttjas

Efter att grupperna diskuterat möjligheter och farhågor med respektive scenario, fick de i upp-
gift att ta fram egna visioner för ett framtida Habo
centrum.

Som underlag för att skissa på en egen vision för
fick grupperna en baskarta över centrum idag, 300
klossar, färgat papper och pennor. Klossen över-
sattes till en 11x11 meter stor byggnad med en höjd
på en våning. Varje kloss motsvarade 1,5 bostäder.

GRUPP 1

BOSTÄDER OCH HANDEL

Gruppen använde 98 klossar, vilket motsvarar ca 147 bostäder i byggnader på ca 3–5 våningar. Nya bostäder tillkom längs Malmgatan, Skolgatan och Telegatan i form av bebyggelse på 3–5 våningar. Den nya bebyggelsen ramar in ”Kilparken”.

ICA får utökad yta och fler parkeringsplatser.

PARK OCH STADSMILJÖ

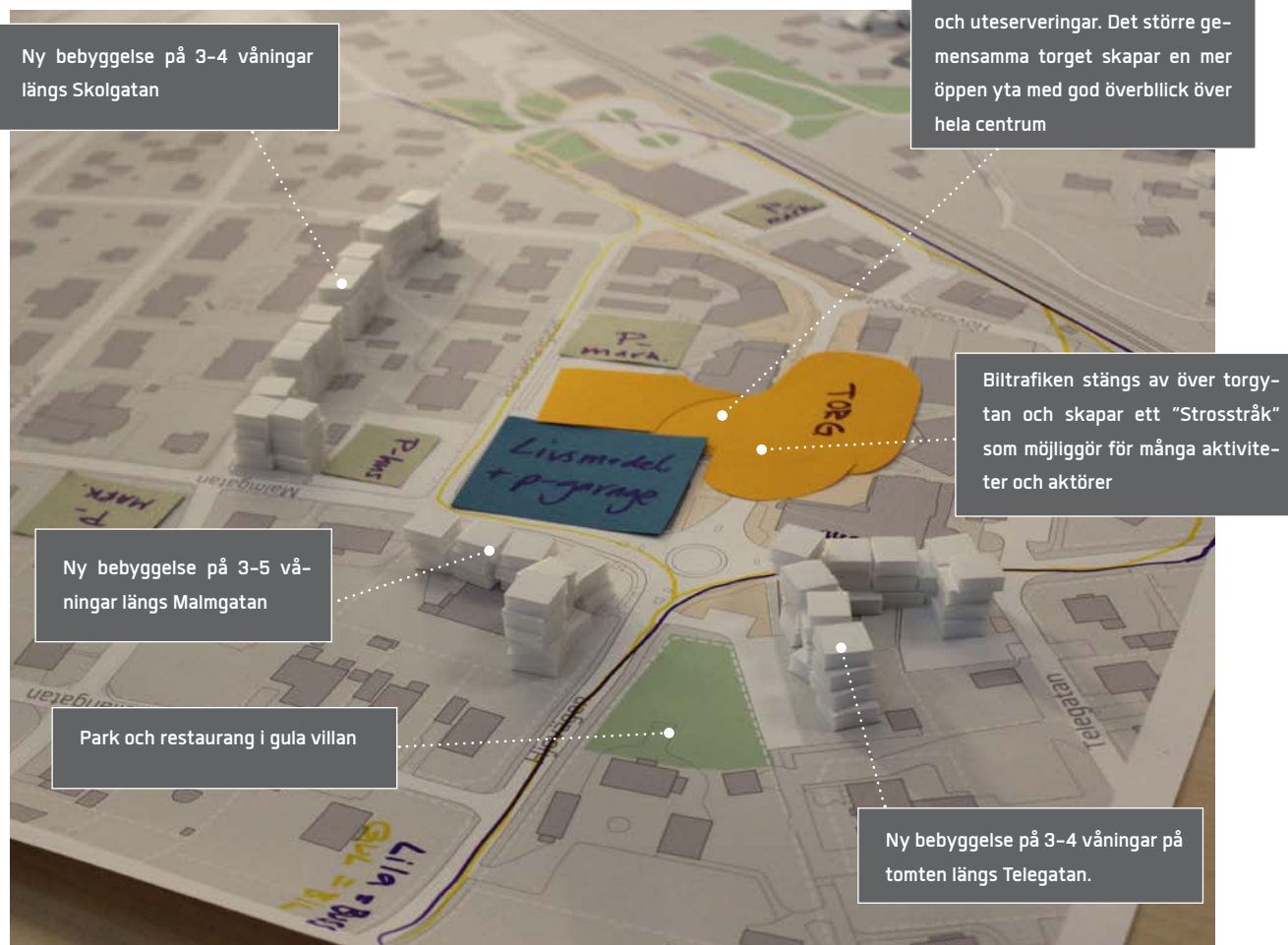
Gruppen ville se en större yta för ett mer samlat och gemensamt torg där utbudet blir mer överskådligt. Där ska det finnas många möjligheter till aktivitet, där restauranger och uteserveringar ramar in platsen. Gruppen ville få fler att röra på sig och engagera ungdomar och barn, Habo idrottsförening kan bidra. För att uppnå detta rivs Landhs lokal för att öppna upp ytan.

”Kilparken” och restaurang i gula huset skapas på den norra triangeltomten.

TRAFIK

Gruppen ville gärna se ett mer bilfritt centrum med avstängd biltrafik över torget. Hög tillgång till parkeringsplatser ansågs vara viktigt, men dessa kan till stor del flyttas ut från centrumkärnan eller förläggas i parkeringsgarage för bättre markutnyttjande.

Gruppen var positiva till ny entré från järnvägsstationen och föreslog en ny vägdragnings längs med järnvägen för både buss och bil. Den lila linjen visar busslinje som dras längs med järnvägen och leds

runt centrum istället för genom. Busshållplats flyttas från torget till ett läge vid Falks rondell. På så vis få leds bussar från bort smala centrungator som skapar konflikter mellan olika trafikslag.

Den gula linjen visar bilväg som går parallellt med busslinjen och även längs Hantverkaregatan. Grup-

pen befarade dock att Hantverkaregatan kan bli för belastad.

Bristen på kopplingar över järnvägen är en akilleshäla och skapar öde platser kvällstid, som tidigare blivit vandaliserade.

GRUPP 2

BOSTÄDER OCH HANDEL

Gruppen använde totalt 227 klossar för att illustrera bostäder. Det motsvarar ca 340 lägenheter i bebyggelse på 3–4 våningar intill stationen och entrén till Habo samt på ICA och på intilliggande markparkering. Längs Telegatan och på Coop-tomten föreslogs istället bebyggelse på 5–6 våningar. En höghushotellbyggnad på 6–8 våningar placerades vid järnvägen.

Kommersiella lokaler i bottenvåning planerades på all nybyggnation.

PARK OCH STADSMILJÖ

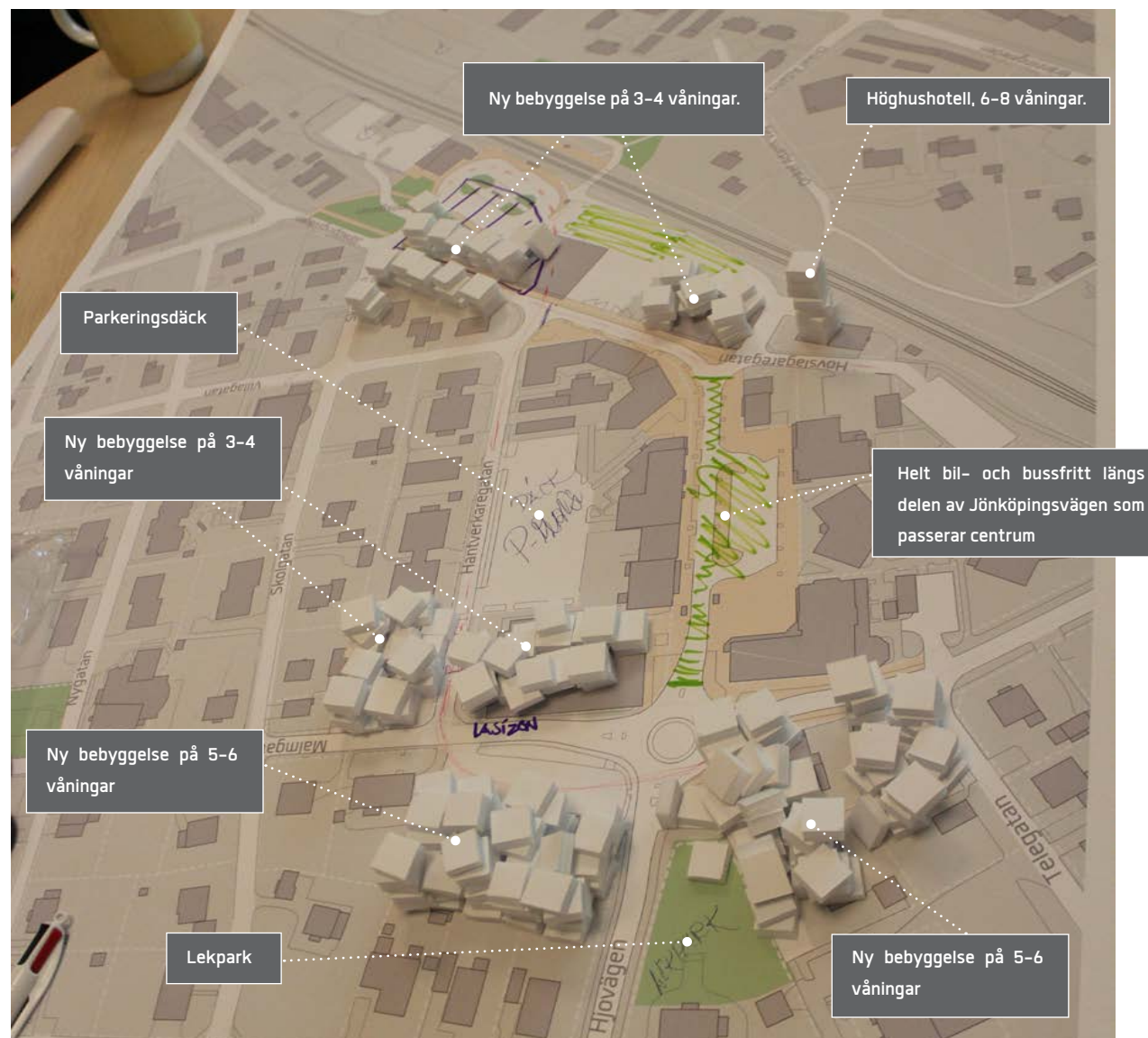
Gruppen föreslog en lekpark på den norra triangel-tomten i anslutning till Hjovägen tillsammans med åtgärder för att göra torget med attraktivt.

TRAFIK

Gruppen ville se att den del av Jönköpingsvägen, som passerar centrum, blir helt fri från bil- och busstrafik. På gatusträckor som passerar vistelseytor sänks hastigheten för bilar till 7 km/h.

Coops parkering används för att bredda gata och möjliggöra svängradie för busstrafiken längs Hantverkaregatan. För att trafiktrycket inte ska bli för högt på Hantverkaregatan görs Hantverkaregatan och Skolgatan om till enkelriktade.

Ett parkeringsdäck på befintlig markparkering vid ICA och i övrigt flyttas parkeringsplatser ut från centrum.

GRUPP 3

BOSTÄDER OCH HANDEL

Gruppen använde 86 klossar, vilket motsvarar ca 130 bostäder i en bebyggelse på 2–3 våningar. Bebyggelsen ansågs delvis kunna användas för att knyta ihop bostäderna på andra sidan om järnvägen med centrum och skapa bättre kopplingar. Ny bebyggelse tillkom längs Malmgatan, Telegatan, ovanpå ICA och i anslutning till stationen.

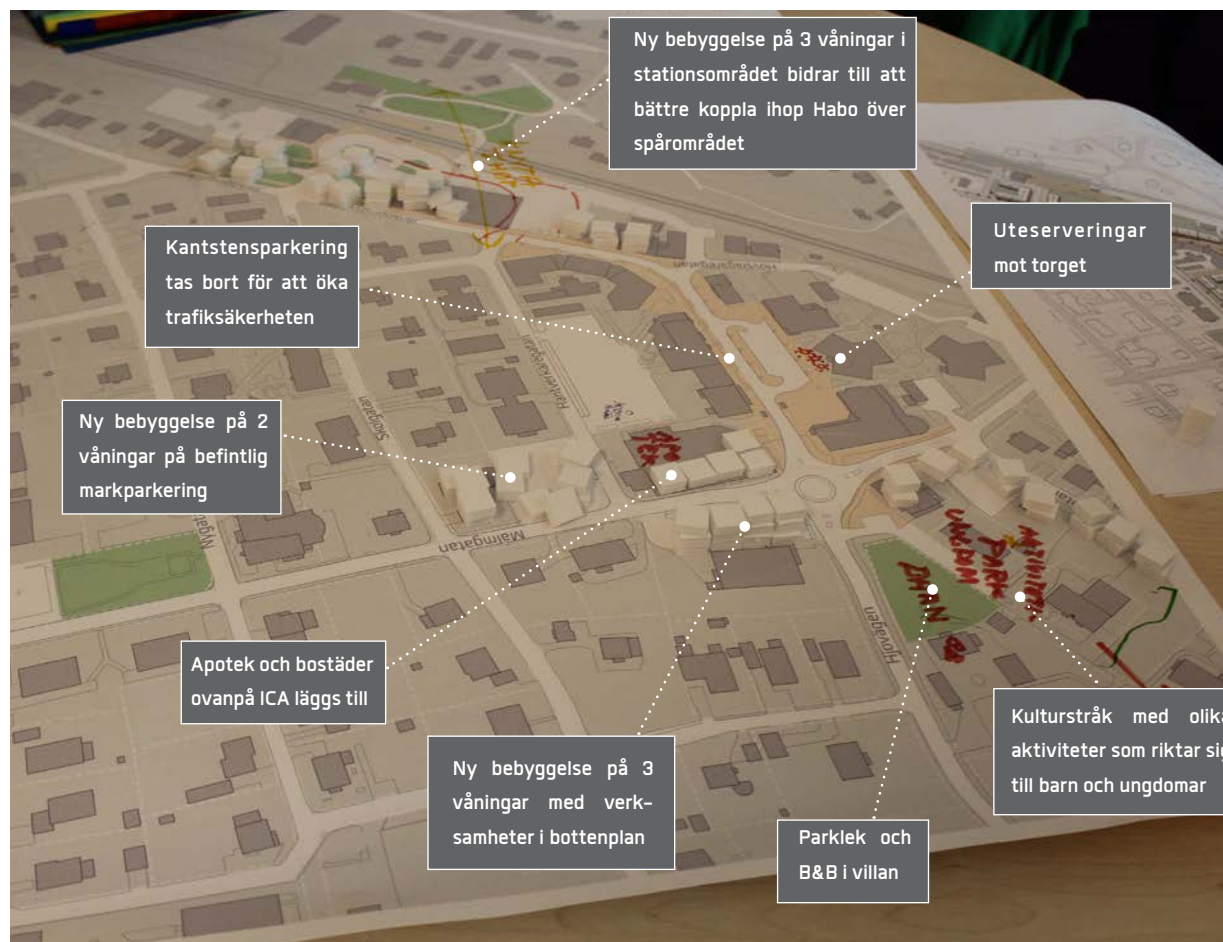
Handel och näringsidkare är viktiga för centrum och gruppen såg gärna att fler företag etablerar sig i Habo, både för att skapa arbetstillfällen, öka konkurrens med Jönköping och minska pendling från tätorten. Apoteket placeras centralt i anslutning till ICA.

PARK OCH STADSMILJÖ

Gruppen var positiva till att skapa en grönare entré vid resecentrum/stationen och en omdragning av busslinjen. I övrigt föreslogs ett "Kulturstråk" längs Jönköpingsvägen och vidare ner mot Spinnets. Här skapas ett kluster av skate, dans och andra aktiviteter i anslutning till fritidsgården som attraherar barn och unga.

Parken på den norra triangeltomten riktar sig till barn och unga och ett B&B kan inrymmas i den gamla direktörsvillan.

Gruppen poängterade behovet av att skapa mötesplatser som gör att folk i alla åldrar vill uppehålla sig längre i centrum, och inte bara utträtta ärenden. I stjärnhusets bottenvåning skapas uteservering mot torget och ytan utanför biblioteket bör ses över.

TRAFIK

Gruppen konstaterade att Haboborna älskar bilen, men att det också är en generationsfråga då barn och ungdomar har ett annat åkande och rörelsemönster, vilket kan innebära behov av andra lösningar i framtiden.

För att det ska vara smidigt och attraktivt ta sig i Habo centrum måste det dock vara enkelt att stanna med bilen. Kantstensparkeringen längs Jönköpingsvägen upplevdes dock som trafikosäker och tas bort.

GRUPP 4

BOSTÄDER OCH HANDEL

Gruppen placerade ut 148 klossar, vilket motsvarar ca 222 bostäder i en bebyggelse på 2-5 våningar. Bebyggelsen längs Jönköpingsvägen genom centrum kan eventuellt också förtätas.

Bebyggelsen föreslogs främst längs Malmgatan. Sträckan mellan ICA och Coop beskrevs idag som en baksida, och en förtätning på Coop-tomten (4 - 5 våningar) skulle skapa ett mer inramat gaturum. I anslutning till Telegatan tillkom även trygghetsboende.

Även det nya stationsområdet får ny bebyggelse och de blå ytorna visar verksamheter i bottenvåningar som leder vidare från stationen in i centrum.

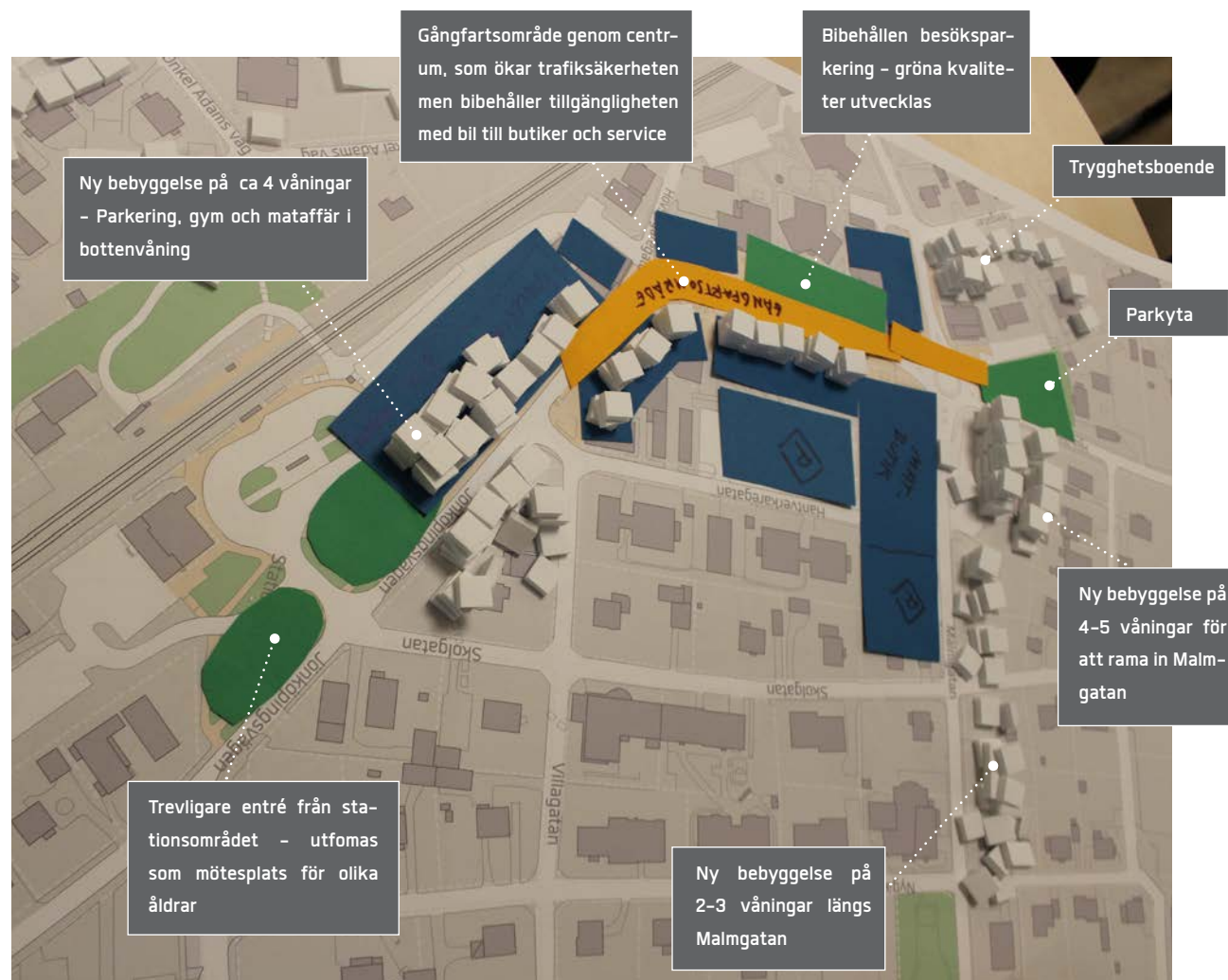
PARK OCH STADSMILJÖ

Gruppen var positiva till en trevligare entré till Habo från stationen, med mötesplats där folk i alla åldrar kan uppehålla sig. De ville också utveckla torgyta med gröna kvaliteter. Gruppen ansåg att ökad trygghet skapas genom ökad befolkning och genom fler platser och miljöer där folk vill vistas.

TRAFIK

Då representanter från PRO och en stor handelsaktör var med i gruppen speglades resultatet mycket av deras problembeskrivning och framtida behov. Detta ledde till ett stort parkeringsfokus och ett antagande om att livet i Habo fortsatt bygger på en livsstil kopplat till bilen.

ICA uttryckte ett behov av att expandera verksamheten och bygga ut markparkering, då kunder drar sig för att parkera i parkeringsgarage. Övriga grupp-

medlemmar uttryckte dock idéer som innebar att parkeringsytor delvis togs i anspråk, och som tillsammans med en mindre ICA-butik i kombination med bostäder, kan komma att skapa attraktiva centrummiljöer.

För att förbättra trafiksäkerheten genom centrum gjordes delar av Jönköpingsvägen om till gångfartsområde, för att samtidigt tillmötesgå handelsaktörer

och äldre som behöver kunna ta sig nära entréerna.

PRO såg gärna att tillgänglighet och framkomlighet i centrum ses över, då det idag är mycket kantstenar och hinder.

Ny övergång över järnvägen och ny tillfart till centrum, som inte leder in via Jönköpingsvägen föreslogs också.

GRUPP 5

BOSTÄDER OCH HANDEL

Gruppen placerade ut totalt 250 bostäder i form av gula brickor på redan bebyggd mark längs Skolgatan, Telegatan och trygghetsboende längs Malmgatan. Utöver dessa tillkom ca 30 bostäder ovanpå handel i stationsläget. Gruppen tänkte att bottenplan kan innehålla en kiosk eller ett café för att skapa en trevligare atmosfär. Bebyggelsen föreslogs få samma skala som de planerade stadsradhusen på triangel-tomten.

På befintligt läge för Coop föreslogs en ny samlingslokal för minst 200 pers. Mellan järnvägen och Hovslagaregatan placerads också "Habos nya hotell" för att skapa övernattningsmöjligheter i centrum.

Gruppen ansåg att handeln i centrum ska komplettera utbudet i Kärnekulla snarare än att konkurrera.

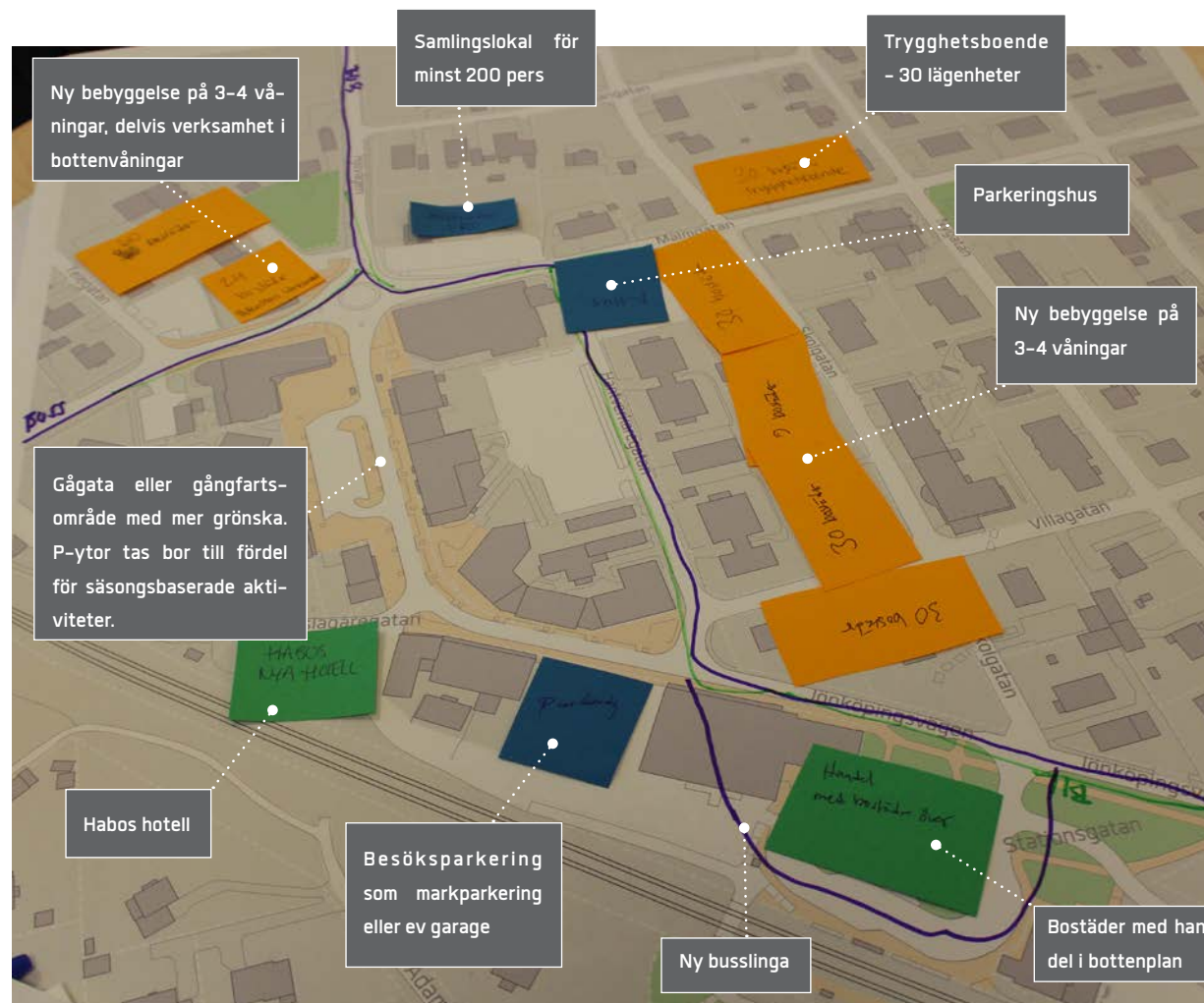
PARK OCH STADSMILJÖ

Gruppen föreslog att centrum får utåtriktade sidor på båda sidor om Landhs konditori.

Längs Jönköpingsvägen ville de gärna se mer grönska och säsongsbaserade tillfälliga aktiviteter på ett utvidgat Blå torg, men behovet av park eller lekplats bör tillgodoses utanför centrum.

TRAFIK

Gruppen planerade för en ny dragning av busslinjen längs Hantverkaregatan som går in linje med scenariernas omstrukturering av stationsmiljön. De ansåg att stationen är en baksida idag och att känslan vid Blå torget kan få "växa" mot Habos entré.

"Hjärtat talar för gågatan men hjärnan säger att det är orealistiskt. Där uppstår en konflikt."

Jönköpingsvägen, genom centrumkvarteren, görs till en gågata eller gångfartsområde och trafik i hö-

gre hastighet hänvisas till Hantverkaregatan.

Parkeringsytan öster om ICA görs om till parkeringshus och den södra parkeringsytan kan få annan markanvändning på sikt. Dock uttrycktes en oro för hur den minskade tillgängligheten med bil kan påverka handeln negativt.

SUMMERING AV VISIONSWORKSHOP

KONSENSUS KRING EN BEBYGGELSEUTVECKLING I HABO CENTRUM

I genomsnitt valde grupperna att placera ut ca 220 bostäder. Det innebär ett antal bostäder som ligger någonstans mellan de två framtidsscenarierna. Två grupper stannade på ca 130–140 bostäder medan tre grupperna hittade lägen för 220–340 nya bostäder. Samtliga grupper såg alltså framför sig att Habo centrum ska växa och tillåta fler bostadsformer, däribland trygghetsboende för seniorer och övernattningsmöjligheter för besökare.

4/5 GRUPPER VILL SE EN FÖRÄNDRAD PRIORITET LÄNGS "HABOSTRÅKET"

Fyra av fem grupper ville se att bil- och busstrafik leds bort från de delar av Jönköpingsvägen som passerar centrumkvarteren. Tre av grupperna föreslog att biltrafiken stängs av helt, medan en grupp ansåg att det var mer rimligt med gångfartsområde. Samtliga grupper förde dock diskussioner om att sträckans trafiksäkerhet inte upplevs som hållbar idag och att det kräver åtgärder, även om en grupp nöjde sig med att ta bort kantstensparkeringar i anslutning till butiksentréerna.

SAMTLIGA GRUPPER VILL SE ETT MER AKTIVERAT TORG

Samtliga grupper ville se ett mer aktiverat torg som tillåter uteserveringar, säsongsbaserade aktiviteter (med hjälp av aktörer så som Habo IF), mer grönska och kultur. Vistelsekvaliteterna kan på så sätt bli fler och viljan att stanna upp i centrum öka, inte bara för

att uträtta ärenden, tacke vare åtgärder längs Jönköpingsvägen.

Majoriteten av grupperna ville också se att den norra kiltomten blir en offentlig park, i linje med scenarierna, samtidigt som villan används som utåtriktad verksamhet ex. restaurang, café eller B&B.

EN MER ATTRAKTIV ENTRÉ TILL HABO CENTRUM EFTERFRÅGADES AV SAMTLIGA GRUPPER

Samtliga grupper föreslog en omstrukturering av stationsområdet. Dels i form av en mer yteffektiv busshållplats och dels i form av nya mötesplatser och bebyggelse för att skapa en tydligare entré till Habo, som leder vidare in till centrum. Flera grupper nämnde också att det krävs åtgärder för förbättrade kopplingar över spårområdet för att "hela" tätorten.

DELADE MENINGAR KRING BILENS PRIORITET I CENTRUM

Tillgängligheten med bil och tillgången till parkeringsplatser är en stor och komplex fråga för boende och verksamheter i Habo centrum. Farhågorna kring det scenario där delar av Jönköpingsvägen bli en gånggata handlade främst om försämrad tillgänglighet och eventuella negativa följder för olika handelsverksamheter, som då inte kan konkurrera med den upplevda enkelheten i planerade Kärnekulla och A6 i Jönköping.

Farhågor kring scenariot "bilgata genom centrum" berörde också biltrafiken och vilka negativa konsekvenser den medför, så som buller, försämrad luft-

kvalitet, bristande trafiksäkerhet och brist på attraktiva miljöer som människor vill stanna upp och vistas på.

Fler möjligheter presenterades med scenariot som gjorde om Jönköpingsvägen till gågata och där fler parkeringsytor fick annan användning. Scenariot ansågs skapa bättre förutsättningar för befolkade offentliga platser genom fler spontana mötesplatser, mer attraktiva miljöer och fler bostäder och arbetsplatser.

TRAFIKSITUATIONEN BEHÖVER UTREDAS VIDARE

Trafiksituationen är komplex och det vore en möjlighet att starta arbetet med en samlad mobilitetsstrategi som även inkluderar parkeringsfrågan, då många olika frågor kopplade till trafiksystemet både inom programområdet och utanför bidrar.

Genom att få fler människor att välja kollektivtrafik, cykel eller gång kan utsläppen och trängseln minska samtidigt som potentialen för möten och trygghet kan öka.

BEVARAD ÄLDRE BEBYGGELSE - INTE VIKTIG FÖR ALLA

Under öppna huset framkom ett motstånd mot att riva gammal bebyggelse till fördel för nya och tätare bostadsformer. Vid visionsworkshoptillfällena valde dock majoriteten av grupperna att förlägga ny bebyggelse på redan bebyggd mark, vilket innebär att enplanshus i form av villor eller centrumbebyggelse föreslogs rivas till fördel för bebyggelse på ca 3–6 våningar.

KONSENSUS I VISIONSWORKSHOP

1. BEBYGGELSEUTVECKLING I HABO CENTRUM

- Föreslagna lägen för ny bebyggelse längs Telegatan, i befintligt läge för Coop längs Malmgatan, i stationsläget och längs Jönköpingsvägen. Tillför trygghetsboende.

2. FÖRÄNDRAD PRIORITET LÄNGS "HABOSTRÅKET"

- I ett första steg leds busstrafiken om till Hantverkargatan och hastigheten för biltrafik sänks till gångfart (7 km/h). Parkeringsplatser på Blå torget bibehålls med undantag för tillfällen då aktiviteter arrangeras på hela togytan.
- I nästa steg görs "Habostråket" om till gågata och parkeringsplatser på Blå torget tas bort.

3. ÖKAD AKTIVITET PÅ BLÅ TORGET

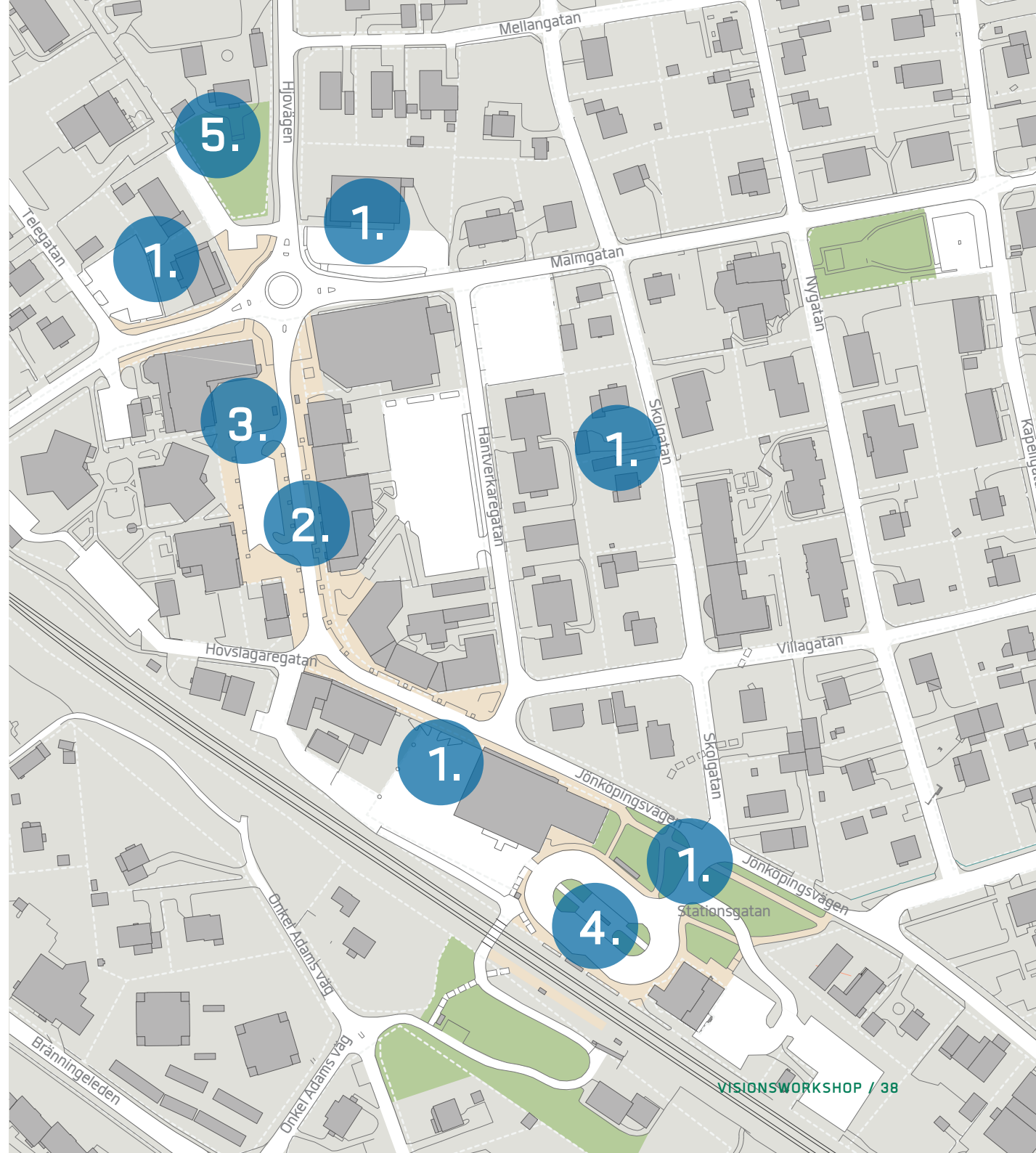
- Blå torget tillåts att växa allt eftersom. Fler aktiviteter, vistelekvaliteter och uteserveringar tillförs.

4. NY ATTRAKTIV ENTRÉ TILL HABO CENTRUM

- Bussterminal och resecentrum yteffektiviseras likt scenarioskisserna och får en anslutande mötesplats.
- Koppling under spårområdet görs mer attraktiv.
- Bebyggelse används för att förtydliga entrén och markera början på centrum som leder vidare längs Jönköpingsvägen.

5. NY PARKYTA PÅ "KILTOMTEN"

- "Kiltomten" öppnas upp och blir offentlig park. Läget för villan får utåtriktad verksamhet

SPACESCAPE

Spacescape AB / Östgötagatan 100 / Box 4700 / SE-116 92 Stockholm / Sweden
Tel +46 8 452 97 67 / www.spacescape.se / info@spacescape.se